

Inhaltsverzeichnis

Literaturverzeichnis

A. Handschriften und Ausgaben

I. Die Athos-Überlieferung	XIV
II. Die Testimonien	
a. Parömiographen	XV
b. Lexika	XX
c. Scholien	XXI
III. Autoren	XXIII

B. Sekundärliteratur

I. Zu den Parömiographen allgemein	XXXIII
II. Untersuchungen zu Sprichwörtern einzelner Autoren ..	XXXVII
IIIa. Neugriechische Sprichwörter-Lexika und Sammlungen ..	IXL
IIIb. Deutsche Sprichwörter-Lexika	XL
IV. Lexika und Grammatiken	XL
Stichwörter – Allgemeine Abkürzungen	XLIII
Die Abkürzungen der Sprichwörtersammlungen	XLIV

A. Einleitung

I. Die fünfte Sprichwörtersammlung der Athos - Rezension (Ath. V)

a. Die Stellung der Sammlung innerhalb der Parömiographen	3
b. Vorbemerkungen zu Überlieferung und Aufbau von Ath. V und Ath. V _A	5

II. Die Sammlung Ath. V_A

a. Allgemeiner Charakter der Sammlung	9
b. Struktur der einzelnen Sprichwörter: Lemma, Auslegung	11
c. Hauptsprichwort und Nebensprichwörter	11
d. Bilitterale Anordnung der Hauptsprichwörter	12
e. Zur Sprache der Auslegung	14
f. Ath. V _A und Zen. Ath.	15
g. Eigentümlichkeiten von Ath. V _A	
(i) Lemmata, die in der übrigen Sprichwortüberlieferung fehlen	16
(ii) Lemmata, die sich in der Vulgata nur in abweichender Form finden	17

(iii) Vergleich der Auslegungen in Ath. V _A mit den- jenigen in den Testimonien	21
h. Entstehungszeit — Ursprungsbereich — Verfasser (bzw. Kompilator)	22
III. Die Sammlung Ath. V _A in ihrem Verhältnis zu Vulgär- rezensionen, Lexikographen und Scholiasten	
a. Die Lemmata der Vulgärrezensionen	25
b. Makarios, Hesych und Eustathios (sowie Lukian und Libanios)	30
Anhang I Ath. V _A und rec. B	38
Anhang II Ath. V _A und Septuaginta bzw. NT	39
Anhang III Einige Zusammenstellungen synonyme Sprich- wörter bei byzantinischen Autoren	40
IV. Zur vorliegenden Ausgabe	45

B. Text und Kommentar

Ath. V _A	1 a.	Ἄβρωνος βιοῖ βίον	51
	b.	Σαρδαναπάλου τράπεζα	56
	c.	Συβαριτῶν δαῖτες	58
	d.	Σμινδυρίδου ἀπαλώτερος	62
Ath. V _A	2 a.	ἀγορὰ Κερκώπων	63
	b.	Λύκου δεκάς	71
	c.	ἐξ Ἀνακείου	76
	d.	ἐκ Σηραγγίου	78
Ath. V _A	3.	Ἀγαθώνειος αὖλῃσις	81
Ath. V _A	4.	ἀγορὰ Λύκειος	84
Ath. V _A	5 a.	ἀγαθὴ καὶ μᾶζα μετ' ἄρτον	88
	b.	ὃν μὴ παρῇ κρέας, στερχτέον τὰ τάριχα	91
Ath. V _A	6 a.	< ἀγαθῶν > μυρμηκία	94
	b.	σωρὸς ἀγαθῶν	99
	c.	ἀγαθῶν θάλασσα	101
	d.	ἀγαθῶν πηγὴ	103
Ath. V _A	7.	ἀγαθοὶ δ' ἀριδάκρυες ἄνδρες	108
Ath. V _A	8.	ἀγνότερος πηδαλίου	112
Ath. V _A	9.	ἀγρὸς ἢ πόλις ἐγένετο	115
Ath. V _A	10.	ἀγναμπτότερος αὔου βάτου	118

Ath. V _A	11.	ἀργία μέλιττα	123
Ath. V _A	12.	Ἀδώνιδος κῆποι	127
Ath. V _A	13 a.	ἀδεὲς δέδοικας δέος	131
	b.	λεχῶ δέδοικας λέαιναν	133
	c.	δέδοικας δέος ὀπωρινόν	135
Ath. V _A	14 a.	ἀετὸν ἵπτασθαι διδάσκεις	137
	b.	δελφίνα νήχεσθαι παιδεύεις	139
Ath. V _A	15.	ἀετὸς ἐν νεφέλαις ἱπτάμενος	142
Ath. V _A	16 a.	Αἰθίοπα σμήχεις	147
	b.	καρχίνον ὀρθὰ βαδίζειν διδάσκεις	153
Ath. V _A	17 a.	ἀνέμους θηρᾶς	155
	b.	θάλασσαν ἀντλεῖς	159
	c.	ψάμμον μετρεῖς	161
	d.	οὐρανὸν τοξεύεις	164
	e.	λέοντα ξυρεῖς	167
Ath. V _A	18 a.	ἀέρα παίεις	170
	b.	καθ' ὕδατος γράφεις	176
	c.	κατὰ ψάμμου κτίζεις	179
	d.	πλίνθον πλύνεις	182
	e.	κοσκίνῳ ἀντλεῖς	184
	f.	〈σπόγγω〉 πάτ<τ>αλον κρούεις	185
Ath. V _A	19.	ἀετοῦ γῆρας, κορυδοῦ νεότης	187
Ath. V _A	20.	ἀ{ι}εὶ τὰ πέρυσι βελτίω	193
Ath. V _A	21.	ἀεὶ γεωργὸς ἐς νέωτα πλούσιος	198
Ath. V _A	22.	ἀεὶ γὰρ εὖ πίπτουσιν οἱ Διὸς κύβοι	201
Ath. V _A	23.	ἀεὶ φέρει τι Λιβύη κακόν	207
Ath. V _A	24.	Ἄζαναῖα κακά	214
Ath. V _A	25.	Αἰγύπτου πότμος	217
Ath. V _A	26.	αἰδῶς ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν κεῖται, πρὸς δὲ καρδίαν οὐ βέβηκεν	222
Ath. V _A	27 a.	αἶγα {πρὸς} τὴν οὐρανίαν ἐπιτέλλουσιν ἐθεάσατο	229
	b.	τὸ τῆς Ἀμαλθείας κέρας	235
Ath. V _A	28.	αἶξ εἰς τὴν ἑορτήν	239
Ath. V _A	29.	αἶματι κλαίω	242
Ath. V _A	30.	αἰροῦντες ἡρόμεθα	249
Ath. V _A	31.	αἱ χάριτες γυμναί	252
Ath. V _A	32.	αἶξ οὐπω τέτοκεν, ἔριφος δ' ἐπὶ δώματι παίζει	258
Ath. V _A	33.	Αἰάντειος γέλως	262

Ath. V _A	34 a.	αἶξ τὴν μάχαιραν	264
	b.	καθ' ἑαυτοῦ τὴν γραφὴν ὁ Βελλεροφόντης ..	268
	c.	σφηκιὰν ἡρέθισας	271
	d.	αὐτὸς εὔρε τοῦ κακοῦ τὴν πιτύαν	274
	e.	Λυδῶ πράγματ' οὐκ ἦν, ὃ δ' ἀπελθὼν ἐπρίατο	276
	f.	Ἄτλας τὸν οὐρανόν	279
	g.	Οἰναῖοι τὴν χαράδραν	281
	h.	οἱ Καρπάθιοι τὸν λαγών	282
	i.	ἐφ' ἑαυτὴν αἶξ τὰ κέρατα	283
	k.	κορώνη τὸν σκορπίον	284
	l.	Ἀνάγυρον κινεῖς	285
Ath. V _A	35 a.	αἰγιαλῶ λαλεῖς	287
	b.	ἀνέμῳ διαλέγῃ	291
	c.	παρὰ κωφοῦ θύρας ἄδεις	293
	d.	κενὰ ψάλλεις	295
	e.	εἰς νεκρὸν ὥτιον ἤχεις	299
	f.	παρ' ὄνῳ λυρίζεις	301
	g.	μάτην ἀναλίσκεις ὕδωρ	303
Ath. V _A	36.	αἱ Οἰδίποδος ἀραί	305
Ath. V _A	37.	Αἰσώπειον αἶμα	308
Ath. V _A	38.	Αἰγεῖς οὔτε τρίτοι οὔτε τέταρτοι	310
Ath. V _A	39 a.	Ἀκάνθιος τέττιξ	311
	b.	ἀμουσότερος Λειβηθρίων	314
	c.	ἀφωνότερος κίχλης	316
	d.	(sc. ἀφωνότερος) τῶν ἰχθύων	317
	e.	τέττιξ θήλεια	319
	f.	ἑβδομος βοῦς	320
	g.	Σερίφιος βάτραχος	321
Ath. V _A	40.	ἄκρον λαβὲ καὶ μέσον ἔξεις	325
Ath. V _A	41.	ἄκουε τὰπὸ καρδίας	331
Ath. V _A	42.	ἀκόνη σιτιζομένη	335
Ath. V _A	43 a.	ἀκκλητὶ κωμάζουσι εἰς φίλους φίλοι	338
	b.	αὐτόματοι δ' ἀγαθοὶ ἀγαθῶν ἐπὶ δαίτας ἴασιν	341
Ath. V _A	44 a.	ἀκαρπότερος ἀγρίππου	342
	b.	γυμνότερος λεβηρίδος	346
	c.	γυμνότερος ὑπέρου	348
	d.	πτωχότερος Ἴρου	349
	e.	γυμνότερος πασσάλου	350
Ath. V _A	45.	ἀλώπηξ διαφυγοῦσα πάγας αὔθις οὐχ ἀλώ- σεται	352

Ath. V _A	46.	ἀληθέστερα τῶν ἐπὶ Σάγρα	356
Ath. V _A	47.	ἀλώπηξ τὸν βοῦν ἐλαύνει	359
Ath. V _A	48 a.	ἀλιεύς πληγείς νοῦν οἴσει	361
	b.	παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω	364
	c.	Φρύξ ἀνὴρ πληγείς ἀμείνων	365
Ath. V _A	49 a.	ἄλλος οὗτος Ἡρακλῆς	369
	b.	Ἄρης τύραννος	372
Ath. V _A	50.	ἄλλοτε δ' ἄλλοιόν τελέθειν καὶ χώρᾳ ἔπεσθαι	374
Ath. V _A	51.	ἄλις δρυός	378
Ath. V _A	52.	ἄλας ἄγων καθεύδεις	381
Ath. V _A	53 a.	ἀλωπεκίζεις πρὸς ἀλώπεκα	384
	b.	πρὸς Κοῖτα κρητίζεις	386
	c.	Κοῖς πρὸς Αἰγινήτην	389
Ath. V _A	54.	ἄλλα μὲν ὁ Λάκων (l. Λεύκων) λέγει, ἄλλα δ' ὁ τοῦ Λάκωνος (l. Λεύκωνος) ὄνος φέρει ..	391
Ath. V _A	55.	ἄλλος Ἄρεος νεοττός	396
Ath. V _A	56.	ἄλλο γένος κώπης	400
Ath. V _A	57 a.	ἄλλος οὗτος Ἀρεοπαγίτης	403
	b.	εἰς Τροφωνίου μεμάντευσαι	407
Ath. V _A	58 a.	ἄμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον	409
	b.	ἀφύα ἐς πῦρ	412
	c.	θᾶττον λόγου	415
	d.	θᾶττον ἢ Βούτης	416
Ath. V _A	59.	+Ἄμβρις+ (l. Ἄμυρις) μαίνεται	418
Ath. V _A	60.	ἄμ' ἠλέηται καὶ τέθηκεν ἡ χάρις	423
Ath. V _A	61.	+ἄλας+ (l. ἄμας) ἀπῆτουν, οἱ δ' ἀπηρενοῦντο σκάφας	427
Ath. V _A	62 a.	ἀνάγκη οὐδὲ θεοὶ μάχονται	434
	b.	δεινῆς ἀνάγκης οὐδὲν δυνατώτερον	437
	c.	Διομήδεις ἀνάγκη	441
Ath. V _A	63.	ἀνὴρ δὲ φεύγων οὐ μένει λύρας πτύπον	444
Exkurse			446
Register A	(Sachen, Wörter)		455
Register B	(Autoren-, Testimonien-, Erasmus-Stellen)		461
Register C	(Ath. V _A -Sprichwörter)		484